

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HÀ THỊ HƯỜNG

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ THỰC HIỆN
PHỔ CẬP GIÁO DỤC TRUNG HỌC
Ở HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã ngành: 60 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Văn Lê

Thái Nguyên – Năm 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi là Hà Thị Hường, tác giả nghiên cứu đề tài luận văn thạc sỹ quản lý giáo dục: “*Biện pháp quản lý thực hiện phổ cập giáo dục trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên*”. Tôi xin cam đoan đây là đề tài nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa từng được bất kỳ ai công bố ở trong bất kỳ đề tài nghiên cứu nào khác.

Ngày 08 tháng 4 năm 2013

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Hà Thị Hường

LỜI CẢM ƠN

Với tất cả tình cảm và lòng chân thành, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến quý Thầy giáo, Cô giáo của Trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy, tư vấn, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu thực hiện hoàn thành luận văn này;

Đặc biệt, tôi xin trân thành cảm ơn Phó giáo sư - Tiến sỹ Nguyễn Văn Lê, người thầy, người hướng dẫn khoa học đã tận tình chỉ bảo và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài;

Tôi cũng xin trân thành cảm ơn sự tạo điều kiện, giúp đỡ nhiệt tình của Huyện ủy, Ủy ban nhân dân, Phòng Giáo dục và Đào tạo, các trường phổ thông và Trung tâm giáo dục thường xuyên huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu, cung cấp tài liệu, số liệu để tôi hoàn thành luận văn này.

Xin gửi lời cảm ơn tới bạn bè, đồng nghiệp, người thân và gia đình đã động viên, khuyến khích, tạo điều kiện, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thành luận văn.

Dù đã có rất nhiều cố gắng, nỗ lực trong quá trình thực hiện đề tài, song không thể tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự chỉ dẫn, đóng góp và giúp đỡ quý báu của Hội đồng khoa học, quý thầy cô và bạn bè đồng nghiệp.

Trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2013

Tác giả luận văn

Hà Thị Hương

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các từ viết tắt	iv
Danh mục các biểu	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu	3
7. Các phương pháp nghiên cứu.....	3
8. Bố cục của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHỔ CẬP GIÁO DỤC VÀ QUẢN LÝ PHỔ CẬP GIÁO DỤC TRUNG HỌC	5
1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	5
1.1.1. Phổ cập giáo dục	5
1.1.2. Phổ cập giáo dục trung học	6
1.1.3. Quản lý Phổ cập giáo dục trung học	7
1.1.4. Phổ cập giáo dục và giáo dục bắt buộc	9
1.2. Quan điểm của Đảng và các văn bản hướng dẫn về phổ cập giáo dục, phổ cập giáo dục trung học	11
1.2.1. Các văn bản của Đảng về phổ cập giáo dục.....	11
1.2.2. Các Văn bản của Nhà Nước, của ngành Giáo dục và Đào tạo về phổ cập giáo dục	15
1.2.3. Các văn bản của tỉnh Thái Nguyên, huyện Phú Lương về phổ cập giáo dục trung học.....	17

1.3. Vai trò, ý nghĩa của phổ cập đối với sự phát triển kinh tế xã hội	19
1.4. Tiêu chuẩn phổ cập giáo dục trung học	22
1.5. Quản lý phổ cập giáo dục trung học	24
1.5.1. Bố trí và huy động nguồn lực tài chính.....	26
1.5.2. Xây dựng mạng lưới cơ sở giáo dục	27
1.5.3. Xây dựng đội ngũ giáo viên.....	28
1.5.4. Quản lý chỉ đạo chất lượng dạy học.....	29
1.5.5. Xây dựng và chỉ đạo thực hiện các chính sách hợp lý.....	30
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ THỰC HIỆN PHỔ CẬP GIÁO DỤC TRUNG HỌC Ở HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN...	35
2.1. Đặc điểm tình hình kinh tế xã hội và Giáo dục - Đào tạo huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên.....	35
2.1.1. Đặc điểm tình hình huyện Phú Lương	35
1.2. Tình hình Giáo dục và Đào tạo huyện Phú Lương	36
2.2. Thực trạng phổ cập giáo dục và phổ cập giáo dục trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên.....	38
2.2.1. Khái quát tình hình thực hiện phổ cập giáo dục trung học	38
2.2.2. Thực trạng phổ cập giáo dục trung học; đánh giá trên các tiêu chuẩn quy định.....	39
2.3. Thực trạng quản lý thực hiện phổ cập giáo dục trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên.....	44
2.3.1. Quản lý việc bố trí và huy động nguồn lực tài chính.....	44
2.3.2. Quản lý việc quy hoạch xây dựng mạng lưới trường học.....	47
2.3.3. Quản lý việc xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ QL và giáo viên	48
2.3.4. Quản lý việc đổi mới phương pháp, nâng cao chất lượng dạy học	50
2.3.4.1. Chất lượng giáo dục Tiểu học	51
2.3.4.2. Chất lượng giáo dục THCS.....	51
2.3.4.3. Chất lượng giáo dục THPT	52
2.3.4.4. Chất lượng giáo dục Trung tâm Giáo dục thường xuyên	52
2.3.5. Quản lý việc thực hiện các chính sách.....	53

Chương 3: BIỆN PHÁP QUẢN LÝ THỰC HIỆN PHỔ CẬP GIÁO DỤC TRUNG HỌC Ở HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN	58
3.1. Định hướng phát triển giáo dục tỉnh Thái Nguyên, huyện Phú Lương đến năm 2020	58
3.2. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp.....	61
3.2.1. Đảm bảo tính mục tiêu	61
3.2.2. Đảm bảo tính thực tiễn.....	61
3.2.3. Đảm bảo tính khả thi	62
3.2.4. Đảm bảo tính đồng bộ của các giải pháp	63
3.3. Các biện pháp quản lý thực hiện phổ cập giáo dục trung học tại huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên.....	63
3.3.1. Tổ chức tuyên truyền, vận động nâng cao nhận thức trong cộng đồng	63
3.3.1.1. Mục tiêu của biện pháp	63
3.3.1.2. Nội dung của biện pháp	64
3.3.1.3. Cách thức thực hiện.....	67
3.3.1.4. Điều kiện thực hiện	68
3.3.2. Phát huy vai trò, trách nhiệm của Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục cấp huyện, cấp xã.....	69
3.3.2.1. Mục tiêu của biện pháp	69
3.3.2.2. Nội dung của biện pháp	69
3.3.2.3. Các biện pháp thực hiện.....	70
3.3.2.4. Điều kiện thực hiện biện pháp	71
3.3.3. Xây dựng, quản lý và phát triển mạng lưới cơ sở giáo dục	71
3.3.3.1. Mục tiêu của biện pháp	71
3.3.3.2. Nội dung của biện pháp	72
3.3.3.3. Các biện pháp thực hiện.....	73
3.3.3.4. Điều kiện thực hiện	74
3.3.4. Quản lý, bố trí đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục	75
3.3.4.1. Mục tiêu của biện pháp	75

3.3.4.2. Nội dung của biện pháp	75
3.3.4.3. Các biện pháp thực hiện	76
3.3.4.4. Điều kiện thực hiện	78
3.3.5. Tăng cường quản lý chất lượng dạy học.....	79
3.3.5.1. Mục tiêu của biện pháp	79
3.3.5.2. Nội dung của biện pháp	79
3.3.5.3. Các biện pháp thực hiện	80
3.3.5.4. Điều kiện thực hiện biện pháp	81
3.3.6. Huy động các nguồn lực xây dựng trường đạt chuẩn quốc gia và các điều kiện khác.....	82
3.3.6.1. Mục tiêu của biện pháp	82
3.3.6.2. Nội dung của biện pháp	82
3.3.6.3. Các biện pháp thực hiện.....	83
3.3.6.4. Điều kiện thực hiện	85
3.3.7. Hoàn thiện chính sách đối với phổ cập giáo dục trung học	85
3.3.7.1. Mục tiêu của biện pháp	85
3.3.7.2. Nội dung và các biện pháp thực hiện.....	86
3.3.7.3. Điều kiện thực hiện	88
3.4. Khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	88
3.4.1. Các bước khảo nghiệm.....	88
3.4.2. Kết quả khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp quản lý thực hiện phổ cập giáo dục trung học	89
3.4.2.1. Kết quả khảo nghiệm tính cần thiết của các biện pháp quản lý thực hiện PCGD trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên.....	89
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	93
1. Kết luận	93
2. Khuyến nghị	94
TÀI LIỆU THAM KHẢO	96
PHỤ LỤC	99

DANH MỤC KÝ HIỆU CÁC TỪ VIẾT TẮT

1	ATK	An toàn khu
2	BTHCS	Bổ túc trung học cơ sở
3	BTHPT	Bổ túc trung học phổ thông
4	CBQL	Cán bộ quản lý
5	CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
6	CNTT	Công nghệ thông tin
7	GD	Giáo dục
8	GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
9	GDTX	Giáo dục thường xuyên
10	GV	Giáo viên
11	HĐND	Hội đồng nhân dân
12	HS	Học sinh
13	PCGD	Phổ cập giáo dục
14	PCGDTH	Phổ cập giáo dục tiểu học
15	PCGD THCS	Phổ cập giáo dục trung học cơ sở
16	TCCN	Trung cấp chuyên nghiệp
17	THCS	Trung học cơ sở
18	THPT	Trung học phổ thông
19	UBMTTQ	Ủy ban Mặt trận Tổ quốc
20	UBND	Ủy ban nhân dân
21	XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BIỂU

Biểu 2.1. Kết quả phổ cập giáo dục tiểu học năm 2012	40
Biểu 2.2. Độ tuổi 15 – 18 tốt nghiệp THCS năm 2012	41
Biểu 2.3. Độ tuổi 18 – 21 tốt nghiệp THPT, BTTHPT, TCCN năm 2012	42
Biểu 2.4. Kinh phí ngành GD&ĐT huyện năm 2011, 2012	45
Biểu 2.5. Tỷ lệ phân bổ kinh phí ngành GD&ĐT huyện năm 2012	45
Biểu 2.6. Định mức chi cho công tác PCGD (2007-2012)	46
Biểu 2.7. Tỷ lệ sử dụng kinh phí PCGD và xóa mù chữ	46
Biểu 2.8. Trường đạt chuẩn quốc gia ở mỗi cấp học	48
Biểu 2.9. Tỷ lệ trình độ đào tạo của cán bộ quản lý giáo dục	50
Biểu 2.10. Tỷ lệ trình độ đào tạo của giáo viên	50
Biểu 2.11. Xếp loại học lực của học sinh tiểu học	51
Biểu 2.12. Xếp loại học lực của học sinh THCS	51
Biểu 2.13. Kết quả tốt nghiệp tại trung tâm GDTX	53
Biểu 3.1. Kiểm chứng tính cần thiết của các biện pháp quản lý thực hiện PCGD trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên	90
Biểu 3.2. Mức độ khả thi của các biện pháp quản lý thực hiện PCGD trung học ở huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên	91

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Bước vào thiên niên kỷ mới, thiên niên kỷ của nền kinh tế tri thức, chất lượng nguồn nhân lực giữ vai trò quyết định trong việc phát huy nội lực, phát triển đất nước, hợp tác và cạnh tranh trong hội nhập khu vực và quốc tế, điều đó đòi hỏi phải không ngừng nâng cao học vấn của người lao động. Xuất phát từ yêu cầu đó, quan điểm nhất quán của Đảng ta trong quá trình đổi mới là cùng với khoa học công nghệ, giáo dục là quốc sách hàng đầu; là nền tảng và động lực đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng (2011) đã đánh giá: *“Đổi mới giáo dục đã đạt được một số kết quả bước đầu”*; *“Đến năm 2010, tất cả các tỉnh, thành phố đã đạt chuẩn phổ cập giáo dục trung học cơ sở”*. Trong định hướng phát triển kinh tế xã hội, Đại hội cũng đề cập: *“Mở rộng giáo dục mầm non, hoàn thành phổ cập mầm non 5 tuổi. Thực hiện phổ cập giáo dục tiểu học và trung học cơ sở với chất lượng ngày càng cao”* và Đại hội xác định: *“Giáo dục đào tạo có sứ mệnh nâng cao dân trí, phát triển nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, góp phần quan trọng phát triển đất nước.... Phát triển giáo dục và đào tạo cùng với phát triển khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu; đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho sự phát triển”*. [15]

Để nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, một trong những giải pháp quan trọng là đổi mới căn bản toàn diện giáo dục đào tạo; nâng cao chất lượng giáo dục phổ thông, trong đó phải củng cố và nâng cao thành quả phổ cập giáo dục các bậc học.

Trong những năm qua, đất nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, hoàn thành phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi, hoàn thành phổ cập giáo dục trung học cơ sở (năm 2010), hiện nay đang thực hiện phổ cập cho trẻ em 5 tuổi và từng bước thực hiện phổ cập giáo dục trung học.

Huyện Phú Lương tỉnh Thái Nguyên đã đạt chuẩn phổ cập giáo dục tiểu học, xóa mù chữ năm 2000, phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi năm 2002, phổ cập giáo dục trung học cơ sở năm 2003.